



Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 708/4
Podgorica, 27.08.2020. godine

Na osnovu člana 40 i 144 Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16 i 92/17) i člana 18 i 116 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list Crne Gore", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po prigovoru NVO „Media centar“ iz Podgorice (akt zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-708 od 07.08.2020. godine), direktor Agencije za elektronske medije donosi

RJEŠENJE

1. Odbija se, kao neosnovan, prigovor NVO „Media centar“ iz Podgorice, na rad Javnog preduzeća „Radio Televizija Crne Gore“ iz Podgorice, javnog emitera opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“ (akt zaveden kod Agencije za elektronske medije pod brojem 02-708 od 07.08.2020.g.).
2. Protiv ovog Rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
3. Ovo Rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcq.org.
4. Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Dana 07.08.2020. godine Agenciji za elektronske medije (u daljem tekstu: „Agencija“) dostavljen je prigovor NVO „Media centar“ iz Podgorice, na rad Javnog preduzeća „Radio Televizija Crne Gore“ kao javnog emitera opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“ (zaveden kod Agencije pod br. 02-708 od 07.08.2020.g.).

Prigovor se odnosio na na programski sadržaj koji je emitovan dana 06. avgusta 2020. godine, u okviru informativne emisije „Dnevnik“, u terminu od 19:29:46 do 19:55:51 sati (26 minuta 5 sekundi). Predmet prigovora je bilo potencijalno kršenje čl. 55 st. 6 al. 1 Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13 i 55/16 i 92/17, u daljem tekstu: „Zakon“), čl. 7 st. 1 alineja a), čl. 8 st. 1, čl. 11 st. 1 i st. 2 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 35/11, 07/16 i 8/19 u daljem tekstu: „Pravilnik“) i tač. 7.1. Odobrenja za emitovanje br. O-TV-J-01.

Po mišljenju podnosioca prigovora je „došlo do kršenja profesionalnih principa i standarda... objavljivanjem priloga u kojem je, u formi intervjua, objavljena analiza analitičara (Dr Srđan Vukadinović) koja je otvoreno pristrasna u odnosu na aktuelnu vlast, odnosno partije koje je čine, a naglašeno kritički intonirana u odnosu na opozicione partije i koalicije. Analiza je, pri tom, uglavnom predstavljala zbir vrijednosnih sudova, a ne na činjenicama zasnovano stručno mišljenje“. Po mišljenju podnosioca prigovora, „Ovaj prilog suprotan je i članu 55 Zakona... Takođe... prilog i analiza su suprotni članu 11 st. 1 Pravilnika...“.

U prigovoru se dalje navodi da je u predmetnom prilogu „došlo do kršenja i profesionalnog standarda koji se odnosi na objektivnost“, te da „nije omogućeno predstavljanje stavova drugog analitičara koji nema afirmativne stavove u odnosu na vlast. Javnost je u cjelosti ostala uskraćena za drugačiji pogled i viđenje rezultata izbora bi moglo pomoći slušaocima i gledaocima da formiraju svoj stav na osnovu različitih interpretacija. Na osnovu izjava prethodno datih 'TVCG', novinarka je morala znati da je analitičar Vukadinović afirmativno govorio o predizbornim rezultatima vlasti pa je, zarad balansa u stavovima, bilo neophodno omogućiti analitičaru sa drugačijim pogledom na predizbornu kampanju i rezultate da saopšti

svoje stavove u istom prilogu. U spornom prilogu iznijet je čitav niz kvalifikacija na račun opozicionih političkih subjekata bez mogućnosti da se na njih odgovori od strane onih na koje se odnose ili od strane analitičara koji ima dugačiji stav. Ovim je došlo do kršenja obaveze emitera iz člana 8 st. 1 Pravilnika u dijelu koji se odnosi na obavezu poštovanja načela tačnosti i nepristrasnosti jer je prilog sa jednim analitičarem bio jednostran i pristrasan".

Postupajući po osnovu navoda iz prigovora, Sektor za monitoring Agencije izvršio je uvid u snimak emitovanog programa emitera i sačinio nalaz dana 10.08.2020. godine (akt broj 02-708/1 od 10.08.2020. god.). Istog dana Agencija je pokrenula postupak za utvrđivanje da li je prigovor osnovan, odnosno da li je došlo do kršenja Zakona, Pravilnika i izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-J-01 i uputila je emiteru zahtjev za izjašnjenje (akt broj 02-708/2 od 10.08.2020. god.).

Dana 20. avgusta 2020.g. emiter je dostavio pisano izjašnjenje (akt zaveden u Agenciji pod brojem 02-708/2 od 20.08.2020. god.) u kom se navodi da je „*prigovor NVO 'Media Centra'... besmislen*", te da „*u Crnoj Gori... postoje tri-četiri politička analitičara čije analize koriste svi elektronski i štampani mediji. Nije im poznata njihova partijska pripadnost niti im pada na pamet da se bave istraživanjem bilo čije partijske pripadnosti, pa ni političkih analitičara. Konačno, bilo bi i protivzakonito da se time bave, ali i neetički da bilo kog analitičara favorizuju ili diskvalifikuju po osnovu njegove eventualne partijske pripadnosti*".

Na kraju izjašnjenja se navodi da „*...pisac prigovora, ukoliko posjeduje takve podatke Javnom servisu dostavi spisak analitičara i njihovu partijsku pripadnost, ali i pisanu saglasnost... da na Javnom servisu nastupaju kao pristalice pojedinih političkih partija*".

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnog sadržaja došlo do kršenja propisanih standarda o programskim standardima u elektronskim medijima, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- članom 55 st. 6 al. 1 Zakona i čl. 7 st. 1 al. a) Pravilnika propisana je obaveza emitera koji proizvode (uređuju i emituju) informativni program da to rade profesionalno i odgovorno i na taj način da doprinose slobodnom, istinitom, cjelovitom, nepristrasnom i blagovremenom informisanju javnosti o događajima u zemlji i inostranstvu;
- načelo objektivnosti je definisano kao obaveza elektronskih medija da u informativnim programima svako stanovište predstave na objektivnan način, bez uređivačkih intervencija i komentara kojima bi se favorizovala jedna strana, ili neistinito predstavio predmet informativnog sadržaja. Kada između elektronskog medija i pojedinaca i/ili organizacija postoji interesna povezanost, onda se ta povezanost u programu mora jasno naglasiti (čl. 4 st. 1 al. i) Pravilnika);
- načelo nepristrasnosti je definisano kao obaveza elektronskih medija da činjenično izvještavanje jasno odvoji od stava, mišljenja ili komentara, pri čemu lično uvjerenje i mišljenje urednika i novinara ne smiju da diskriminatorno utiču na izbor teme i način njenog predstavljanja. Primjena ovog načela isključuje manipulisanje izjavama, saopštenjima i sličnim sadržajima s ciljem promjene njihovog osnovnog smisla (zlonamjerno skraćivanje ili montiranje djelova sadržaja i si.), odnosno manipulacije slikom, tonom i sadržajem koje iskrivljuju osnovni smisao saopštenog (čl. 4 st. 1 al. j) Pravilnika);
- načelo slobode objavljivanja komentara je definisano kao sloboda elektronskih medija da u skladu sa svojom uređivačkom politikom komentarišu pojave, događaje i postupke pojedinaca, državnih organa, političkih partija i drugih institucija, kao i obaveza da komentare jasno odvoje od ostalih vijesti i informacija, posebno onih koji se odnose na istu temu (čl. 4 st. 1 al. l) Pravilnika);
- pravilo druge strane je definisano kao obaveza elektronskih medija da kod izvještavanja o pitanjima ili pojavama koje uključuju sukob bilo koje vrste, svim stranama koje su uključene u raspravu pruži mogućnost da u polemici učestvuju na ravnopravan način. Ovo načelo ne dozvoljava jednostrane napade na ličnosti, niti vođenje dugotrajnih ili ponavljanih kampanja u vezi sa pojedinim ličnostima, društvenim grupama ili institucijama, bez novih relevantnih podataka koji bi opravdali produženo ili ponovljeno izvještavanje o istoj pojavi, događaju, instituciji ili ličnosti (čl. 4 st. 1 al. m) Pravilnika);
- članom 8 stav 1 Pravilnika je predviđeno da su u proizvodnji informativnih programa, elektronski mediji dužni da poštuju načela objektivnosti, nepristrasnosti, blagovremenosti, tačnosti, zabrane diskriminacije, slobode objavljivanja komentara i primjene pravila druge strane;

- članom 11 st. 1 Pravilnika predviđeno je da programski sadržaji, a naročito informativno-politički i programi o tekućim događajima moraju biti pravični i izbalansirani, što se postiže objavljivanjem suprotstavljenih stavova, bilo u istom programu ili u nizu drugih programa, koji predstavljaju cjelinu u obradi određene tematike.
- članom 11 st. 2 Pravilnika je zabranjeno da se programskim sadržajima tendenciozno promoviraju interesi jedne političke stranke ili bilo koje grupe ili pojedinca, posebno ukoliko se takvi sadržaji emituju sistematično tokom određenog vremenskog perioda.

Na osnovu informacija i navoda sadržanih u prigovoru, uvida u snimak emitovanog sadržaja i izjašnjenja emitera Agencija konstatuje sljedeće:

1. Emiter je dana 06. avgusta 2020. godine, u terminu od 19:29:46 do 19:55:51 sati (26 minuta 5 sekundi) emitovao centralnu informativnu emisiju „Dnevnik“. U terminu od 19:33:53 do 19:38:15 sati (4 minuta 22 sekunde), emitovan je prilog kako slijedi:

Najava (voditeljka u studiju): „U sastavu lista za predstojeće parlamentarne izbore nema prevelikih iznenađenja. Dobre poteze napravili su DPS, Albanske liste i Demokrate, kaže politički analitičar Srđan Vukadinović. S druge strane, lista DF-a, kako kaže, nema imena koja mogu privući veliki broj birača, što može uticati na njihov rezultat. Sličnu sudbinu Vukadinović prognozira i URA-i. Pobjednik će, kako ocjenjuje, biti DPS. Pitanje je samo da li će dobiti apsolutnu vlast, ili će osim tradicionalnih partnera pregovarati i sa SDP-om, kojem je, kako kaže, vrijeme da se vrati u vlast.“

Novinarski tekst (glas iz off-a): „Na predstojećim parlamentarnim izborima u izbornoj trci učestvovaće šest koalicija i šest partija.“

Tokom navedenog novinarskog teksta prikazana je grafika na kojoj se nalazi spisak političkih partija i koalicija koje su najavile učešće na predstojećim parlamentarnim izborima.

Srđan Vukadinović (video izjava): „Sa veoma malo lista možemo da budemo zadovoljni, ili sa makar nekoliko pojedinaca koji su na tim listama. To je ta lista DPS-a, koja zaista ima, nema ni ona puno, ali četiri-pet je dovoljno, pojedinaca koji su prepoznati u struci, koji su prepoznati u javnosti, po tim različitim sferama svog angažovanja. Dok na ovim ostalim listama mi nemamo toliko profesora, toliko intelektualaca, toliko nezavisnih stručnjaka o kojima se govorilo i o kojima se govori da prisustvuju na ovim religijskim performansima koje zovu litije.“

Novinarski tekst (glas iz off-a): „Nema previše iznenađenja, smatra Vukadinović, ni kada je u pitanju kombinatorika koalicija, jer se i očekivalo da se opozicija neće ujediniti. Dobar potez napravile su Albanske partije, koje će ići u dvije kolone, što će im, kako vjeruje, donijeti mandat više.“

Navedeni novinarski tekst prate kadrovi zabilježeni tokom podnošenja izborne liste koalicije „Aleksa Bečić – Miodrag Lekić - Mir je naša nacija“, zatim izborne liste „dr Dritan Abazović - Crno na bijelo“, kao i kadrovi predstavnika albanskih partija sa nekog od skupova u zatvorenom prostoru.

Srđan Vukadinović (video izjava): „I naravno, tu je URA, koja sigurno sama ne bi mogla da uđe u Parlament, a pitanje je i sa ovom ekipom koju je okupila političkih grupacija. Tu svega i svačega ima, od političkih partija do nekakvih političkih klubova i političkih organizacija i udruženja. Da li će i to moći da uđe u Parlament, jer očito da je to jedna grupacija koju nekakvi ostrašćeni ljudi uvijek formiraju, računajući da mogu u politici da uđu...“

Novinarski tekst (glas iz off-a): „Pobjednik ovih izbora nije sporan, kaže Vukadinović. Tridesetog avgusta slaviće DPS, pitanje je samo da li će biti apsolutni pobjednici, ili će nakon izbora formirati državotvornu zajednicu sa SDP-om, kako bi Crna Gora konačno izašla iz v.d. stanja.“

Tokom navedenog novinarskog teksta prikazani su kadrovi zabilježeni tokom podnošenja liste „Odlučno za Crnu Goru! DPS – Milo Đukanović“, kao i sa podnošenja liste „SDP - Jaka Crna Gora!“.

Srđan Vukadinović (video izjava): „Nije bitno da li će imati 41 poslanika DPS sa tim svojim koalicionim tradicionalnim partnerima, a to su Socijaldemokrate, to su manjinske partije. Manjinske partije svugdje uz vlast idu, tako će i ovdje biti. I Bošnjačka stranka, koja ide samostalno i Albanske partije u toj koaliciji i Hrvatska građanska inicijativa ili Hrvatska

reformaska stranka, oni će ići sa vladajućom koalicijom i oni će sigurno imati 50-ak sada mandata, za razliku od 42 koliko su imali do sada, 48 do 50. A do 54 treba da vidimo da li će SDP to uspjeti, jer po svojoj prilici SDP je ispoljio jednu dobru volju da razgovara sa DPS-om."

Novinarski tekst (glas iz off-a): „Vukadinović nema dilemu ko će biti pobjednik izbora, ali ima ko će biti lider opozicije, DF ili Demokrate."

Nevedeni novinarski tekst prate kadrovi zabilježeni tokom podnošenja liste koalicije „Za budućnost Crne Gore – DF, SNP, PCG, UCG, RP, PUPI, JKPCG, SRS, SPSP“, kao i koalicije „Aleksa Bečić – Miodrag Lekić - Mir je naša nacija“.

Srđan Vukadinović (video izjava): „Ako je jedan pojedinac na listi Demokratskog fronta, koga je projektovala Srpska pravoslavna crkva za tu poziciju, to je sasvim beznačajno. Znači, tamo vidimo da su se vodili određeni, da su bili određeni problemi u formiranju te liste do zadnjeg trenutka, da su mnogi nezadovoljni i može se dogoditi da lista DF-a i lista Demokrate, zbog tih koalicionih partnera, imaju manje glasova nego što su imali samostalno na prošlim izborima."

Novinarski tekst (glas iz off-a): „Jer je, kaže Vukadinović, listama opozicionih partija nezadovoljan veliki broj ortodoksnih glasača."

Tokom navedenog novinarskog teksta emitovani su kadrovi zabilježeni tokom podnošenja liste koalicija „Za budućnost Crne Gore – DF, SNP, PCG, UCG, RP, PUPI, JKPCG, SRS, SPSP“ i „Aleksa Bečić – Miodrag Lekić - Mir je naša nacija“.

Srđan Vukadinović (video izjava): „Mislim da poslije izbora može da nastane veliki sukob unutar tih opozicionih lista, jer vidimo da člника DF-a bukvalno nema na toj listi. Većina njih, makar ih pola nema. Da se slučajno ne dogodi posle, kada se napravi rezultat kakav se napravi, da oni budu tu što je faktički njihovo mjesto, znači i Demokrate i DF da budu u 25-26, zajedno svi, poslanika. Da jednostavno ne nastane optuživanje zbog čega je to tako, zbog čega je došlo i da se onda ta mjesta nekako preuzmu, jer čujemo da postoje nekakve potpisane bjanko izjave da se mogu ustupiti mjesta."

Novinarski tekst (glas iz off-a): „Jer je, zaključuje Vukadinović, DF vjerovatno želio da listu predvodi neko kao što je bio Miodrag Lekić. Ta igra se, kaže jednom igrala, jer mu sadašnji kandidati ne mogu parirati, pa se, Vukadinović kaže, opravdano plaši da će ovog puta taj politički savez imati velikih problema."

2. U emitovanom prilogu gospodin Srđan Vukadinović, kao politički analitičar, iznosi svoje mišljenje o trenutnom stanju na političkoj sceni Crne Gore, kao i o rezultatima koje će, po njemu, ostvariti političke partije na predstojećim Parlamentarnim i Lokalnim izborima 30. avgusta 2020.g.
3. Ne može se dovesti u pitanje pravo emitera da u, skladu sa načelom slobode objavljivanja komentara i njegovom uređivačkom politikom, objavljuje/prenosi informacije ili komentariše pojave, događaje i postupke pojedinaca, uz obavezu da komentare jasno odvoji od ostalih vijesti i informacija, posebno onih kojih se odnose na istu temu. Pravo emitera da objavi ocjene (stavove) gospodina Srđana Vukadinovića prati pravo svih subjekata koji su pomenuti ili se mogu prepoznati da reaguju podnošenjem ispravke ili odgovora, koje je emiter bio dužan da objavi, u skladu sa Zakonom o medijima.
Ne dovodeći u pitanje pravo podnosioca prigovora na mišljenje da je emiter trebao da „omogućiti predstavljanje stavova drugog analitičara“, nije osnovano njegovo očekivanje da emiter, posebno javni emiter, sagovornike bira na osnovu njihovih stavova „u odnosu na vlast“ ili opoziciju.
4. „Kvalifikovanje“ izjave gospodina Srđana Vukadinovića kao „otvoreno pristrasne u odnosu na aktuelnu vlast, odnosno partije koje je čine, a naglašeno kritički intonirane u odnosu na opozicione partije i koalicije“, predstavlja vrijednosni sud podnosioca prigovora. Isto se može reći i za stav / mišljenje gospodina Vukadinovića, koje je iznio na osnovu svog tumačenja političke scene. Pravo emitera da prenese mišljenje gospodina Vukadinovića, prati i pravo svih subjekata pomenutih u prilogu da na njega reaguju podnošenjem ispravke ili odgovora.
5. U predmetnom slučaju emiter nije prekršio „pravilo druge strane“, jer prilog ne predstavlja rezultat izvještavanja o pitanjima ili pojavama koje uključuju sukob bilo koje vrste. Da je to bio slučaj onda bi emiter imao obavezu da, saglasno „pravilu druge strane“, svim stranama koje su uključene u raspravu pruži mogućnost da u polemici učestvuju na ravnopravan

način. U prilogu nije riječ o raspravi, polemici i sl., niti se on bavi utvrđivanjem stavova različitih strana o konkretnom pitanju (čemu služi „pravilo druge strane“). Iako je u prilogu riječ o pitanju koje je od interesa za građane (struktura predstavnika izbornih lista na predstojećim izborima), izbor sagovornika predstavlja dio uređivačke slobode i uređivačke politike emitera, a svako miješanje u uređivačku politiku je u suprotnosti sa Zakonom i evropskim standardima.

6. Emiter je u skladu sa svojom uređivačkom slobodom imao legitimno pravo izbora teme, kao i sagovornika u emitovanom prilogu. Navodi podnosioca prigovora da je analiza „uglavnom predstavljala zbir vrijednosnih sudova, a ne na činjenicama zasnovano stručno mišljenje“, ne predstavlja osnov za izricanje bilo kakve mjere od strane Agencije, jer iznošenje mišljenja o predmetnoj temi od strane gospodina Vukadinovića predstavlja njegov lični stav na čije iznošenje ima pravo u okviru svoje slobode izražavanja.

Saglasno navedenom, može se zaključiti da podneseni prigovor nije opravdan, da emiter nije prekršio obaveze vezane za proizvodnju informativnog programa, niti „pravilo druge strane“, odnosno da u predmetnom slučaju nije prekršen čl. 55 st. 6 al. 1 Zakona, čl. 7 st. 1 alineja a), čl. 8 st. 1, čl. 11 st. 1 i st. 2 Pravilnika i tač. 7.1. Odobrenja za emitovanje br. O-TV-J-01.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije je, saglasno čl. 116 Zakona o upravnom postupku, donio odluku kao i dispozitivu ovog Rješenja.

Ovo Rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije www.aemcg.org.

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog Rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

DIREKTOR

Goran Vuković



Dostavljeno:

- NVO „Media centar“
- Javno preduzeće „Radio Televizija Crne Gore“, direktor
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Arhiva